

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОСВІТІ

Топольник Я.В.

доктор педагогічних наук, доцент,

професор кафедри,

ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»,

м. Слов'янськ

МЕТОД ПРОЕКТІВ ЯК ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ МАГІСТРІВ В ГАЛУЗІ ОСВІТИ

Проблемно-пошукові методи, які сприяють успішній організації пошукової, творчої, наукової діяльності, під час підготовки майбутніх магістрів в галузі освіти можуть бути реалізовані через форми проектної діяльності, веб-квесту, вебінару, методи візуалізації та створення е-портфолію – методи, що вимагають активного використання засобів інформаційно-комунікаційних технологій. Розглянемо докладніше метод проекту.

Метод проекту – технологія організації освітніх ситуацій, під час вирішення яких студенти розв'язують значуще для їхньої майбутньої професійної діяльності завдання [3], метод, в основі якого лежить розвиток пізнавальних, творчих навичок студентів, умінь самостійно конструювати свої знання, орієнтуватися в інформаційному просторі, критично мислити [1]. Метод проектів передбачає інтенсивне формування навичок ефективного використання інформаційно-комунікаційних технологій, у тому числі у науково-дослідницькій діяльності, оскільки сутність цього методу полягає в організації самостійної (індивідуальної чи групової) дослідницько-пошукової діяльності студентів з оформленням кінцевого продукту. Результатом проекту, створеного із використанням засобів ІКТ, може бути

е-портфоліо, мультимедійна презентація, інтерактивний мультимедійний плакат тощо.

Як вказують науковці, які вивчають метод проектів як одну із сучасних навчальних технологій (В. Вербицький [2], Н. Волкова [3], М. Кадемія [4], О. Сисоєва [5], А. Хуторський [6] та ін.), метод виник у другій половині XIX ст. під впливом ідей Дж. Дьюї, В. Кілпатріка, Е. Торндайка в США. Метод проектів характеризують як «навчання через діяння», оскільки той, хто навчається, включається в активний пізнавальний процес.

Ми повністю погоджуємося з Н. Волковою, яка вказує, що наразі метод проектів розглядається як інструмент, що створює унікальні передумови для розвитку ключових компетентностей (зокрема інформаційно-комунікаційної), самостійності студента в досягненні нового, стимулюючи його природну допитливість і творчий потенціал [3]. Особливо важливим є навчально-пізнавальний, дослідницький характер проектної діяльності, яка передбачає застосування знань у варіативних ситуаціях; розуміння причинно-наслідкових зв'язків, співвідношення частин і цілого; наведення аргументів та доказів, перегрупування окремих частин і створення нового цілого тощо.

За метою та характером проектної діяльності розрізняють інформаційні, дослідницькі, практико-орієнтовані, телекомунікаційні проекти та ін.

Дослідний проект складається з етапів, які відтворюють хід наукового дослідження: обґрунтування актуальності обраної теми; визначення проблеми, предмета, об'єкта, цілей і завдань дослідження; висунення гіпотези з подальшою перевіркою; обговорення отриманих результатів. Рекомендується використовувати методи моделювання, соціологічного опитування, тестування тощо.

Інформаційний проект передусім спрямований на здобуття, аналіз і узагальнення інформаційних даних про певний об'єкт, результатом чого може бути наукова публікація, створення інформаційного середовища. Для пошуку інформації використовуються бібліотечні фонди, засоби масової інформації, електронні бази даних, методи анкетування та інтерв'ювання, презентація інформаційного проекту

вимагає оприлюднення (наукова доповідь, публікація, розміщення у мережі Інтернет або локальній мережі, телеконференція).

Практико-орієнтований проект завжди зорієнтований на результат (навчальний посібник з певної дисципліни, методичні рекомендації або комплекс діагностичних завдань з певного курсу та ін.). Реалізація практико-орієнтованого проекту вимагає не лише презентацію результатів, а й можливих способів їх впровадження в практику. Рекомендується зовнішнє оцінювання такого роду проекту для вивчення надійності його використання на практиці і здатності вирішити поставлену проблему.

Телекомунікаційний проект організовується на основі комп'ютерної телекомунікації, виконується з використанням електронної пошти, засобів телеконференції й мережі Інтернет для множинних, систематичних або тривалих спостережень за певним соціальним явищем; для вивчення й аналізу явищ, фактів, подій, що відбулися в різних місцевостях чи в різному часовому просторі для виявлення певної тенденції, розробки пропозицій; спільної творчої розробки ідеї.

Вважаємо за необхідне дотримуватися певних вимог до використання проектної технології в науково-дослідній роботі майбутніх магістрів:

- формулювання актуальної проблеми (завдання), яка вимагає дослідницького пошуку;
- професійна значущість передбачуваних результатів;
- використання різноманітної самостійної діяльності студентів (індивідуальна, парна, групова);
- структурування змісту проекту та визначення результатів окремих його етапів;
- активне використання дослідницьких, пошукових та проблемних методів, зорієнтованих на практичний результат;
- дотримання певного алгоритму дій: вибір методів дослідження, обговорення способів оформлення кінцевих результатів, збір, систематизація й аналіз отриманих даних, підбиття підсумків, оформлення результатів, їх презентація, висновки, висування нових проблем дослідження.

Наголосимо на значущості презентації (захисту) проектів, що може бути реалізовано у формі доповіді з мультимедійним супроводом (презентація PowerPoint, Prezy, розроблені інтелектуальні карти, інтерактивні плакати тощо) і демонструвати сформовані навички візуалізації та унаочнення результатів наукового пошуку.

Наведемо орієнтовну тематику проектів, які доцільно використовувати в системі підготовки майбутніх магістрів в галузі освіти:

- інформаційний проект «Рух української освіти до європейського освітнього простору» на основі аналізу освітніх документів (вітчизняних і зарубіжних) з питань цифровізації освіти;
- дослідницький проект «Соціальні мережі для життя, навчання й науки» (опитування з подальшим аналізом результатів);
- дослідницький проект «Цифрова культура: нова форма чи новий зміст?» (анкетування з подальшим аналізом результатів);
- практико-орієнтований проект «Опануємо Publisher: створення електронного посібника (ЕНМК)»;
- практико-орієнтований проект «Опануємо Publisher: випуск листівок та афіш, інформаційних листів конференцій та сертифікатів учасників, створення Web-сторінок»;
- телекомунікаційний проект з розвитку міжкультурної комунікації «My Homeland. Discover the pleasure» (для майбутніх викладачів-філологів);
- телекомунікаційний проект «Опануємо Corel Draw» (створення логотипів навчальних курсів, афіш та мистецьких анонсів);
- практико-орієнтований проект: «Опануємо MovieMaker» (відвідати конференцію, наприклад (не)конференцію EdCamp: зібрати фото, відеоматеріали, змонтувати відеофільм);
- дослідницький проект «Віртуальна подорож разом з Григорієм Сковородою» (подорож містами, де побував Г. Сковорода, порівняння спостережень філософа й сучасних вражень);
- дослідницький проект «Живі національні символи» (вивчення національної та державної символіки, пов'язаної з

зображенням тварин чи рослин, оформити у вигляді веб-сайту чи блогу);

– дослідницький проект «Говоримо українською правильно» (знайти в ЗМІ приклади оголошень, реклами з мовними помилками, відкоментувати й відкоригувати, додати роздуми про значення рідної мови; добрати прислів'я, приказки, влучні вислови про мову, оформити у вигляді доповіді з презентацією).

Отже, ефективність використання методу проектів під час підготовки майбутніх магістрів в галузі освіти впливає на розвиток навичок комунікації, стимулювання наукового та творчого пошуку, формування самостійності та самоорганізації науково-дослідницької діяльності, розвиток інформаційно-комунікаційної компетентності.

Список використаних джерел:

1. Буйницька О. П. Інформаційні технології та технічні засоби навчання : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2012. 240 с.
2. Вербицкий А. А. Активное обучение в высшей школе: контекстный подход. Москва : Высш. шк., 1991. 207 с.
3. Волкова Н. П. Інтерактивні технології навчання у вищій школі: навчально-методичний посібник. Дніпро : Університет імені Альфреда Нобеля, 2018. 360 с.
4. Кадемія М. Ю., Сисоева О. А. Інтерактивні засоби навчання: навчально-методичний посібник. Вінниця : ТОВ «Планер», 2010. 217 с.
5. Сисоева С. О. Інтерактивні технології навчання дорослих: навчально-методичний посібник. Київ : ВД «ЕКМО», 2011. 324 с.
6. Хуторской А. В., Андрианова Г. А., Скрипкина Ю. В. Эвристическая стратегия дистанционного образования человека: опыт реализации. *Интернет-журнал «Эйдос»*. URL: <http://www.eidos.ru/journal/2013/0329-10.htm> (дата звернення: 16.03.2017).